

Rapportage voorstel naamgeving straatnamen uitbreidingsplan Molenweg/Bredeweg-Noord Nederweert (1985)

ALFONS BRUEKERS

Voorwoord

Deze publicatie is een uitgave van de Stichting Regionaal Archeologisch Bodemonderzoek te Nederweert (STRABO), die zich ten doel stelt oud(-er) archeologisch en cultuurhistorisch onderzoeks- en vondstenmateriaal te documenteren en te ontsluiten voor wetenschappelijk onderzoek en algemeen publiek.

Overname van deze rapportage gedeeltelijk of geheel, via welk medium dan ook, is zonder bronvermelding niet toegestaan.

Alfons Bruekers

STRABO | Stichting Regionaal Archeologisch BodemOnderzoek
Kreijel 4
6035 SG OSPEL

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
1. Inleiding	4
2. Voorstel	5
3. Uitvoering	10
4. Samenvatting en conclusie	12

1. Inleiding

Per brief van 22 mei 1985 werd door Alfons Bruekers door tussenkomst van de Heemkundevereniging Nederweert bij het gemeentebestuur een voorstel ingediend voor de naamgeving van de nieuwe aan te leggen wegen en straten in het uitbreidingsplan Molenweg/Bredeweg-Noord in Nederweert.

Het was de uitdrukkelijk wens van de toenmalige voorzitter van de Heemkundevereniging Nederweert, drs. C.H. (Cor) Janssen, om het voorstel van zijn naam te voorzien. Hij schatte in dat zijn naam en met name de daaraan gekoppelde academische titel meer gewicht in de schaal zou leggen bij de gemeentelijke besluitvorming dan de naam van de feitelijke 23-jarige auteur van het voorstel (op dat moment nog student zijnde).

De geschetste aanpak heeft vermoedelijk geholpen want op 5 november 1985 werd het voorstel op aangeven van Burgemeester en Wethouders door de gemeenteraad van Nederweert behandeld en goedgekeurd.

2. Voorstel

Het voorstel voor straatnaamgeving was gebaseerd op jarenlang onderzoek in de gemeentelijke en parochiële archieven, waarbij systematisch alle toponiemen en hun plaatsbepaling werden onderzocht. In totaal werden 26 plaatsaanduidingen gepresenteerd aan het gemeentebestuur. Het voorstel, ingediend door tussenkomst van de Heemkundevereniging Nederweert, wordt hierna integraal weergegeven.

Betreft: Straatnaamgeving uitbreidingsplan Bredeweg / Molenweg.

Geacht College,

In verband met de op handen zijnde realisatie van het uitbreidingsplan Bredeweg / Molenweg willen wij U in overweging geven om in afwijking van de voorheen gebruikelijke naamgevingspolitiek in dit uitbreidingsplan bij de toe te kennen straatnamen te putten uit de van oudsher ter plaatse bestaande toponiemen. Wij baseren ons hierbij op de volgende gronden:

1. De in Nederweert-West gebruikelijke straatnamenvoorraad uit de plantenwereld is reeds uitputtend gebezigd.
2. Het nieuw te realiseren uitbreidingsplan Bredeweg / Molenweg heeft een dermate grote omvang dat de toekenning van gelijksoortige, historisch verantwoorde straatnamen bijdraagt aan de herkenbaarheid en goede localiseerbaarheid van de geplande straten.
3. Het is algemeen gebruikelijk om, met inachtnaam van punt 2, bij de toekenning van nieuwe straatnamen allereerst kadastrale aanduidingen en/of in de volksmond voortlevende toponiemen in ere te herstellen, mits ze in A.B.N. worden gespeld, geen aanleiding kunnen geven tot verwarring met reeds bestaande namen, en niet onfatsoenlijk zijn.
4. De huidige Bredeweg en Molenweg vormen een scherpe begrenzing tussen het uitbreidingsplan "West" en de in de toekomst te realiseren woningbouw in "Noord". Overschakeling op een andere categorie namen ligt dus voor de hand.

Blad 1

5. Voor zover de toponiemenvoorraad nabij de Molenweg niet toereikend is voor het totale geplande stratenbestand, dient vooreerst geput te worden uit toponiemen uit de onmiddellijke omgeving, waarbij vooral gedacht kan worden aan het gebied tussen Kerkstraat en Zuid-Willemsvaart omdat bij de daar in de na-oorlogse jaren aangelegde straten helaas geen van de oudsher bestaande toponiemen zijn overgenomen.

Gaarne zijn wij bereid om een aantal suggesties aan te dragen voor o.i. geschikte namen. Deze zijn gebaseerd op archiefonderzoek in het Nederweertse gemeentearchief en in het Rijksarchief te Maastricht.

Namen die zouden kunnen leiden tot verwarring hebben wij bij voorbaat achterwege gelaten, bovendien hebben wij de spellingswijze zoveel mogelijk vereenvoudigd, dus "ck" wordt "k", etc.

Allereerst volgt nu een beknopte beschrijving van de geschikte toponiemen in hun oorspronkelijke vorm, vervolgens geven wij enkele aanvullende aanbevelingen.

1. Speelhuis Tot in de 18^e eeuw de officiële benaming voor het voormalige gemeentehuis van Nederweert, in de Kerkstraat tegenover de kerk.
2. Hooghuis De naam van het circa 1760 afgebroken woonhuis van de schout van Nederweert, gelegen ter plaatse van de huidige St. Lambertusschool.
3. Sjeeshuis Het bekende gebouwtje tegen de noordzijde van de kerktoren waarin de sjees van de H.H. geestelijken werd gestald. De benaming bestond reeds in de 18^e eeuw.
4. Ast (de -) Naam van een terrein tussen Kerkstraat en Houtmolen (16^e/17^e eeuw). Het woord Ast betekent "droogoven voor vlas".
5. Tichelveld (het -) Naam van het perceel grond waarop gemeenschaps-huis De Pinnenhof is gebouwd. Hier werd in de 2^e helft van de 16^e eeuw leem gewonnen ("Geticheld") t.b.v. de baksteenfabricage.

6. Pijper (de -) De Pijper was de naam van een stuk grond dat waarschijnlijk nabij het huidige Antoniusplein lag. Deze naam is afgeleid van de familienaam van de eigenaar: Pijpers (17^e eeuw).
7. Heuvel (de -) Het gedeelte van de Kerkstraat ter hoogte van de Lindanusstraat.
8. Hinkert (de -) Een perceel grond langs de huidige Burg. Greymansstraat.
9. Geer (de -) De splitsing Bredeweg - Burg. Greymansstraat.
10. Stepke (het -) Tot in deze eeuw gebruikelijke benaming voor de plek in het uitbreidingsplan Molenweg waar het Kerkpad de Boeketbeek kruiste.
11. Hageldor (de -) Een groot akkercomplex in het uitbreidingsplan Molenweg, waarschijnlijk de eerste middeleeuwse ontginningskern ter plaatse. Betekenis: stuk grond omgeven door (mei)doornhaag. (Andere spellingsvorm: Haakdoorn)
12. Pluksak (de -) Reeds in de 15e eeuw gangbare naam voor een in 1980 afgebrande boerderij en akkercomplex grenzend aan de Molenweg.
13. Schummel (de -) Oude naam van een akker langs de Molenweg.
14. Toren (de -) Naam van de akker langs de Molenweg op de plek waar het nieuwe Slingertracè gepland is.
15. Muisven (het -) Voormalig ven, verdwenen bij de aanleg van de Zuid-Willemsvaart. Lag ongeveer bij de Pastoor v/d Steenstraat.
16. Poppelkuil (de -) Ven nabij de Burg. Kreyelmsstraat. (Omgeven met populieren.)
17. Beurseland (het -) Het door de gemeente Nederweert recent aangekochte perceel van de Beurzenstichting Stappers, langs de knik in de Bredeweg.
18. Welskenssteeg Oude naam van de Burg. Greymansstraat. (Naderhand ook Koolensteeg genoemd.)

19. Deuresteeg Naam van het steegje dat ongeveer ter plaatse van de huidige Kapelaniestraat lag.
20. Stienensteeg Oude naam van de Schoolstraat.
21. Romboutsteeg Voormalige naam van de Schoolstraat.
22. Kerkepad Verbindingspaadje tussen Boeket en Bredeweg, voornamelijk benut door kerkgangers bij onbegaanbaarheid van de hoofdwegen. Het weggetje ligt in het uitbreidingsplan Molenweg.
23. Ariaanskamp Perceel grond naast de St.Lambertusschool.
24. Nijenkamp Idem, naast de Paulus Holtenstraat.
25. Hamakerskamp Idem, nabij de Kerkstraat.
26. Meurenkamp Idem, ligging niet geheel zeker doch in de buurt van de Kerkstraat.

Met opzet zijn namen als "Kerkhof", "Koolensteeg" en "Scholstraat" niet genoemd om verwarring met bestaande namen te voorkomen.

Verder lenen dialectnamen als "Braosheuf" of "Beuveste Lingdje" zich niet voor vernederlandsing; "Braashoeve" en "Bovenste Lengte" doen de oorspronkelijke namen teveel geweld aan.

Ook de naam "Straterhuis" (Kadastrale benaming ten noorden van de Bredeweg) is niet genoemd omdat deze teveel lijkt op het huidige Strateris, hoewel Straterhuis uitstekend past in het groepje Sjeeshuis, Speelhuis en Hooghuis.

Ons voorstel tot straatnaamgeving, gebaseerd op bovengenoemde opsomming, luidt als volgt: (hierbij zijn zoveel mogelijk clusters van gelijksoortige namen samengesteld die o.i. ook het beste in dezelfde wijk toegekend kunnen worden)

Speelhuis
Sjeeshuis
Hooghuis

Muisven
Poppelkuil

Beurseland
Kerkepad

Ast
Tichelveld
Pijper
Heuvel
Hinkert
Geer
Stepke
Hageldor
Pluksak
Schummel
Toren

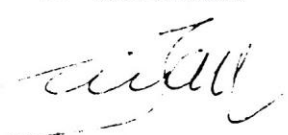
Ari anskamp
Nijenkamp
Hamakerskamp
Meurenkamp
Welskenskamp
Deurekamp
Romboutskamp

Desgewenst kan -kamp
ook worden vervangen
door -hof o.i.d.

Hoogachtend,

Namens de Heemkunde Vereniging Nederweert,

De voorzitter

Drs. C.H. Janssen

Heemkunde Vereniging Nederweert,
Bredeweg 37,
6031 CL Nederweert.

3. Uitvoering

Uit de voorgestelde lijst van 26 straatnaamsuggesties werden door het College van B&W een selectie van 11 stuks voorgesteld aan de Raad. Tijdens de raadsvergadering van 5 november 1985 werd uitgebreid gedebatteerd over dit voorstel. Hieronder volgt het verslag van de beraadslagingen en het eindresultaat van de procedure.

7. STRAATNAAMGEVING IN BESTEMMINGSPLAN MOLENWEG/BREDEWEG-NOORD (raadsvoorstel nr. 85-126).

De heer Peeters zegt met de naamgeving - behoudens één - akkoord te kunnen gaan. Wel heeft hij er bezwaar tegen dat in dit bestemmingsplan, dat nog maar in ontwerp gereed is, al straten worden ingevuld.

Er zijn nog belangrijke vraagpunten ten aanzien van het ontwerp.

De heer Tindemans vindt het een goed idee namen door de Heemkundevereniging aangedragen, over te nemen. De door zijn fractiegenoot bedoelde uitzondering betreft de naam "Heuvel". Hij heeft daar enige moeite mee, omdat in de vlakke omgeving geen heuvel te zien is.

De voorzitter antwoordt, dat het thans reeds invullen van straatnamen in het college aandachtspunt is geweest. Het ontwerp-plan is weliswaar in de commissie behandeld, maar een standpunt van de PPC is nog niet ontvangen. Her en der in het plan worden evenwel al bouwplannen ontwikkeld aan straten die straks zullen doorlopen in het verdere plan, zodat naamgeving thans gewenst is. Het is niet uitgesloten, dat later een aanpassing nodig zal zijn. De naam "Heuvel" komt voor in door de heemkundevereniging gegeven samenhang van groepjes namen, die ook in die samenhang zijn overgenomen.

De heer Hermans zegt in het algemeen niet ondersteboven te zijn van deze straatnaamgeving. Nergens wordt "-straat" of "-weg" toegevoegd, waardoor soms een erg korte aanduiding ontstaat zoals Ast.

De heer Peeters heeft aanvankelijk ook wat vreemd tegen de namen aangekeken, maar bij herlezing kon hij er mee instemmen. Hij vraagt wanneer het bestemmingsplan in de raad aan de orde zal komen. Zijn bezwaar is juist, dat het plan geleidelijk verder ingevuld gaat worden met woningen, zodat straks geen weg meer terug is en de raad met de (mogelijk ook financiële) consequenties zit.

De voorzitter antwoordt, dat na een intensieve voorbereiding thans het wachten op het PPC-advies is. Daarna zullen de samenhangende belangen afgewogen moeten worden, mede gelet op de kostprijsberekeningen. Intussen kunnen evenwel met toepassing van artikel 19 bouwplannen gerealiseerd worden, wat met grote zorgvuldigheid beoordeeld zal moeten worden. Burgemeester en wethouders zijn zich daarvan bewust en zullen alleen op plaatsen waar dit veilig kan geschieden medewerking verlenen aan bouwplannen. Riskante beslissingen worden daarbij niet genomen.

Zonder hoofdelijke stemming wordt overeenkomstig het voorstel van burgemeester en wethouders besloten tot het geven van straatnamen in het bestemmingsplan

Molenweg/Bredeweg-Noord als volgt: Ast, Tichelveld, Heuvel, Hinkert, Geer, Stepke, Hageldor, Schummel, Toren, Poppelkuil, Beurseland.

Fig. 1. Ligging van de voorgestelde straatnamen. Kaartje overgenomen uit raadsvoorstel 85-126.

De uitvoering van een groot deel van de straatnamen geschiedde in de jaren 1985-1987. De namen Geer en Hinkert werden pas in 1990 geïmplementeerd.

4. Samenvatting en conclusie

In 1985 werd door A. Bruekers een voorstel tot straatnaamgeving van de nieuwe wegen en straten in het uitbreidingsplan Molenweg/Bredeweg-Noord in Nederweert geformuleerd. Het was gebaseerd op oude historische plaatsbenamingen in die omgeving. Voorgesteld werd een 26-tal op basis van archiefonderzoek verkregen oude toponiemen, waarvan er uiteindelijk elf geschikt werden gevonden door het College van Bestuur. De gemeenteraad van Nederweert besloot conform. Dat betekende de aanwijzing van de volgende straatnamen: Ast, Tichelveld, Heuvel, Hinkert, Geer, Stepke, Hageldor, Schummel, Toren, Poppelkuil en Beurseland.